

Anadolu'da Tohum Bilimi ve Arkeobotanik Araştırmalar

Son dönemde arkeoloji eksenli interdisipliner çalışmalar, Neolitik Dönemden itibaren Anadolu'daki ilk tarımsal etkinliklerin ve bunlarla ilişkili olarak tohum genetik kaynaklarının insanlığın kültür tarihinde kilit bir rol oynadığını ortaya koymuştur. Bu nedenle, kültür tarihin önemli bir kısmının tohum üretimi ve ekonomisi etrafında şekillendiği söylenebilir. Günümüzde ise, tohum üretimi ve ekonomisi katlanarak gelişmekte, tohumculuk gıda güvenliği açısından kilit bir noktaya gelmiş bulunmaktadır. Arkeobotanik, agronomi, DNA - Antik DNA, etnobotanik ve arkeolojik araştırmalarda elde edilen bilimsel veriler ilk tarımın gelişmesine ilişkin çok sayıda sorunu açıklığa kavuştururken, aynı zamanda, yeni bazı bilimsel problemleri de üretmiş, bunların çözümü için söz konusu disiplinlerin birlikte çalışması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

1990'lardan başlayarak günümüze kadar gerçekleştirilen DNA ve Antik DNA araştırmaları Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan volkanik Karacadağ'ın, en azından, buğdayın evcilleştirilmesinde "çekirdek bir bölge" olacağı yönünde sonuçlara ulaşmıştır. Agronomi araştırmaları yerel evcilleştirme sürecinin başlangıcı için önemli olan tüm "Neolitik kurucu bitkilerin" yabancı atalarının Anadolu'da geniş bir yayılıma sahip olduğunu ortaya koymuştur. Etnobotanik çalışmalarıyla, Anadolu'da Neolitik Dönemden bu yana tarımı yapılan çeşitli bitki türleri ve bunların geleneksel tüketim ve kullanım biçimlerinin (tarımsal ürün, kök boya, tıbbi, aromatik gibi) eski toplumların beslenme stratejilerinin ve teknolojilerinin anlaşılması ve yorumlanması hususunda önemli bilgilere ulaşmıştır. Arkeobotanik bilimi sayesinde, tarımsal ekonominin kökeni, uygulanışı ve yayılımında Anadolu toplumlarının oynadığı role ilişkin heyecan verici yeni perspektiflere ulaşılmıştır. Öte yandan, arkeolojik araştırmalar Anadolu'da, prehistorik dönemlerden başlayarak, bitki kullanım uygulamalarındaki değişikliklerin sosyo-ekonomik yapıları (artı ürünün kontrolü ve merkezi ekonomik yapıların ortaya çıkışı gibi) ve teknolojik değişimleri (orak bıçak kullanımından saban kullanımına; konut içi silolardan merkezi depo yapılarına geçiş gibi) doğrudan etkilediğini koymuştur.

Günümüzde bilim ve teknoloji alanlarındaki gelişmeler bilimsel disiplinler arasındaki kesin ayrımı bulanıklaştırmış ve bunun sonucu olarak disiplinler arası işbirliğine dayalı yeni akademik platformların ortaya çıkması ihtiyacını doğurmuştur. Bu önemli gelişmelerden hareketle, geçmişten günümüze tohum ve tarım ekseninde karşımıza çıkan bilimsel sorunlara interdisipliner bir yaklaşımla çözümler üretmek ve tartışmak hedefiyle, Ege Üniversitesi TOTEM (Tohum Teknolojisi Uygulama ve Araştırma Merkezi) bünyesinde uluslararası katılımlı SARA sempozyumu düzenlenecektir. Bu

bağlamda SARA, araştırmacıların aşağıda belirtilen altı ana disiplin çevresinde fikir ve bilimsel bilgileri paylaşmalarını sağlayarak bu ihtiya ca cevap vermeyi amaçlamaktadır:

1) Tohum Teknolojisi: Bu bölümde, buğdaygil ve baklagil gibi tohumların üretimi, ıslahı ve kalite kontrol süreçleri ile ilgili yürütülen çalışmalara yer verilecektir.

2) Arkeobotanik: Bu bölümde Anadolu'daki arkeolojik kazılarda elde edilen arkeobotanik araştırmalar aracılığıyla Anadolu'nun tarım tarihi tartışılacaktır.

3) DNA: Bu bölümde, DNA ve antik DNA çalışmalarına dayanarak bitki popülasyonlarının kökeni, evrimi ve yayılması tartışılacaktır.

4) Bitki Gen Kaynakları: Bu bölümde, ülkemizde bitki gen kaynakları üzerine yürütülen araştırmalara yer verilecektir.

5) Etnobotanik: Bu bölümde ise Anadolu'da geleneksel tarım aktivitelerine ve bitkilerin geleneksel kullanım biçimlerine ilişkin yürütülen etnobotanik araştırma sonuçlarına yer verilecektir. Bu bölümde, ayrıca, Anadolu'da yerel tat ve lezzetlere ilişkin yürütülen çalışmalara da yer verilecektir.

6) Arkeoloj: Bu bölümde ise, Neolitik Dönem'den Antik ağ'a, Türkiye'deki arkeolojik kazılarda tarımsal üretim ve tüketimle ilgili elde edilen bilgilere yer verilecektir. Bu bölümde çanak-çömlek, depolama stratejilerinin analizi ve geçmiş mutfak ve beslenme uygulamaları hakkında ipuçları veren ilgili arkeometrik analizlere de yer verilecektir.

Sempozyum Onursal Başkanı

Prof. Dr. Necdet BUDAK
Ege Üniversitesi Rektörü

Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Cemal N

Düzenleme Kurulu Eř Başkanları

Dr. Öğr. Üyesi Burhan ULAş

Doç. Dr. iler ÇİLİNGİROĞLU ÜNLÜSOY

Prof. Dr. Hlyya İLBİ

Dr. Vehbi ESER

Sempozyum Düzenleme Kurulu

Dr. Adem GÖKÇÖL

Doç. Dr. Birsen ÇAKIR

Dr. Öğr. Üyesi Burhan ULAŞ

Prof. Dr. Cemal ÜN

Doç. Dr. Çiler ÇİLİNGİROĞLU ÜNLÜSOY

Prof. Dr. Hülya İLBİ

Doç. Dr. Özlem ALAN

Sempozyum Bilim Kurulu

Prof. Dr. Ahmet Bağcı (Bitki Islahı, Tohum Bilimi-Selçuk Üniversitesi)

Doç. Dr. Alessandra RİCCİ (Geç Antik Dönem ve Bizans Arkeolojisi – Koç Üniversitesi)

Prof. Dr. Alptekin KARAGÖZ (Bitki Genetik Kaynaklarının Korunması ve Kullanımı - Aksaray Üniversitesi)

Doç. Dr. Birsen ÇAKIR (Bitki Islahı ve Biyoinformatik - Ege Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Burhan ULAŞ (Arkeobotanik-İnönü Üniversitesi)

Prof. Dr. Canan ABAY(Tarım Ekonomisi, Tohum Bilimi - Ege Üniversitesi)

Prof. Dr. Cemal ÜN (Genom Bilimi ve Biyoinformatik - Ege Üniversitesi)

Doç. Dr. Çiler ÇİLİNGİROĞLU ÜNLÜSOY (Arkeoloji- Ege Üniversitesi)

Prof. Dr. Dorian FULLER (Arkeobotanik - College London Üniversitesi)

Doç. Dr. Evren KOBAN BAŞTANLAR (Genom Bilimi ve Biyoinformatik - Ege Üniversitesi)

Dr. Füsun ERTUĞ (Etnobotanik)

Prof. Dr. Girolamo FIORENTINO (Arkeobotanik - Salentò Üniversitesi)

Doç. Dr. Giulio PALUMBİ (Arkeoloji - Nice Sophia Antipolis Üniversitesi)

Prof. Dr. Hakan ÖZKAN (Moleküler Popülasyon Genetiği - Çukurova Üniversitesi)

Prof. Dr. Hülya İLBİ (Tohum Bilimi ve Genetiği - Ege Üniversitesi)

Prof. Dr. Kemalettin KÖROĞLU (Eskiçağ Tarihi ve Arkeolojisi - Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. Lale AKTAŞ (Botanik ve Nanoteknoloji - Ege Üniversitesi)

Prof. Dr. Marcella FRANGIPANE (Arkeoloji - Roma La Sapienza Üniversitesi)

Dr. Mehmet DOĞAN (Coğrafya- Ege Üniversitesi)

Doç. Dr. Özlem ALAN (Tohum Bilimi- Ege Üniversitesi)

Doç. Dr. Samiye DEMİR (Parazitoloji - Ege Üniversitesi)

Doç. Dr. Serdar Gökhan ŞENOL (Botanik- Ege Üniversitesi)

Doç. Dr. Şura BAYKAN (Farmasotetik Botanik, Etnobotanik - Ege Üniversitesi)

Doç. Dr. Savaş İZZETOĞLU (Moleküler Hücre Biyolojisi - Ege Üniversitesi)

Dr. Umut ŞAHAR (Kimya, Biyomoleküler Analiz - Ege Üniversitesi)

Prof. Dr. Yalçın KAYA (Genetik ve Biyomühendislik- Trakya Üniversitesi)

Dr. Vehbi ESER (Bitki Islahı, Tohum Bilimi- Bitki Islahçıları Alt Birliği)